

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Nummer 168

zomer 2024

Aves Visum

In deze Aves Visum ...

- 5 Let op: het is weer teken tijd
- 6 De Fakkel – Ben van den Bulk aan het woord
- 8 Basiskwaliteit natuur – zodat 'gewone' planten en dieren algemeen blijven
- 15 Interview Iris Beijeman – Schiebroekse Park
- 18 Kleine marterachtigen
- 20 Rotta Rangers en Kapoentjes ontdekken de natuur

En verder ...

- 4 Van het Bestuur
Van de Redactie
- 14 Bijdehand - bijenhôtels
Column Staatsbosbeheer
- 17 Klein weetje – gevlekte
scheerling
- 21 Rotta Natuurwerk
- 22 Ruimtelijke ontwikkelingen in
de Noordrand
- 23 Jeugdlid Thyrsa Boskma wint
eerste prijs Groene Camera
- 24 Mystery Bird

Voorpagina

Oranjetipje op raapzaad

Nieuwe fietsen ouderwetse service

www.reijneveldrijwielen.nl

RIESE & MÜLLER

FREEBIKE

CORTINA

BSP

QWIC

Zuidplasstraat 4, Moerkapelle • 079 - 593 3388

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

Email info@rotta-natuur.nl

Website <https://www.rotta-natuur.nl>

ANBI RSIN-816580662

Iban NL60 TRIO 0254 40 52 23

KvK Haaglanden, nr. 40464998

Natuur- en Vogelwacht Rotta is een zelfstandige natuur-beschermingsvereniging, actief in het Recreatiegebied Rottemeren en de omliggende gemeenten Zuidplas, Lansingerland en de noordrand van Rotterdam. De vereniging heeft ten doel flora en fauna te verbeteren en het (doen) herstellen van verstoringen daar in; het beschermen en in stand houden van groenvoorzieningen en natuurgebieden en het opkomen voor het milieu; het (doen) realiseren en het (doen) in stand houden van ecologische, landschappelijke en recreatieve verbindingzones. De vereniging is opgericht op 9 februari 1982.

Lidmaatschap

Volwassenen min. € 12,50 per jaar

Jeugd (tot 18 jaar) min. € 6,50 per jaar

Donateurs min. € 12,50 per jaar

Bestuur

Voorzitter: Peter Wienbelt - 0651 488 475

email: voorzitter@rotta-natuur.nl

Vicevoorzitter: Henk Starink - 0628 544 003

email: advies@rotta-natuur.nl

Secretaris: Arie Sonneveld - 0613 564 266

email: secretaris@rotta-natuur.nl

Penningmeester: Cor van de Lustgraaf - 0629 242 769

email: penningmeester@rotta-natuur.nl

Ledenbeheer: leden@rotta-natuur.nl

Leden:

Marijke den Oudendammer - 0628 518 105

Arend Hoogeveen - 0683 698 450

Bert van den Bulk - 0623 979 172

Vertrouwenspersoon Natuur- en Vogelwacht Rotta:

Josien Hofs - 0612 134 683

Verenigingsgebouw Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

010 - 521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Beheerder: Ad Somers - 0639 321 113

email: trefpunt@rotta-natuur.nl

Open: donderdag van 10.00-16.00 uur

Zie voor evenementen de Nieuwsflits.

Verenigingsblad Aves Visum

Redactie: Josien Hofs, Arend Hoogeveen en Hans Soeterbroek

Redactieadres: avesvisum@rotta-natuur.nl

Aves Visum verschijnt 4 keer per jaar in maart, juni, september en december. Iedereen kan een artikel insturen. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen of te weigeren, waar nodig in overleg met de auteur.

ROTTA ADVIES- en WERKGROEPEN

Rotta Rangers en Kapoentjes

info Marion van den Broek

jeugd@rotta-natuur.nl

Rotta Natuurwerk

Info Rien van der Vorm

natuurwerk@rotta-natuur.nl

Rotta Onderzoek en biodiversiteit

Info Maurice van Veen

onderzoek@rotta-natuur.nl

Trefpunt Vrijwilligers

Info Annet van der Kooij

trefpunt-op-zaterdag@rotta-natuur.nl

Rotta Communicatie en Website

Info Birgitte Blom

communicatie@rotta-natuur.nl

Ruimtelijke Ontwikkelingen

info Arend Hoogeveen

arend.hoogeveen@rotta-natuur.nl

Waterkwaliteit Rotta

info Cees van der Burg

waterkwaliteit@rotta-natuur.nl

Expeditie Rotta

Info Peter Wienbelt

expeditie@rotta-natuur.nl

Ledenexcursies

Info Bert van den Bulk

excursies@rotta-natuur.nl

Rotta Erfvogels en Tuinadvies

Info Henk Starink

advies@rotta-natuur.nl

Van het Bestuur

Wie zit er eigenlijk nog meer in het bestuur van *Rotta Natuur*, naast de voorzitter Peter Wienbelt? Hij is in zijn functie het boegbeeld van de vereniging, maar de andere bestuursleden? Even nadenken.... Misschien vergis ik mij, maar mijn indruk is dat het bestuur niet heel erg zichtbaar is. Dat moet, denk ik, vooral zo blijven, want in de structuur van de vereniging is het bestuur feitelijk een werkgroep onder de werkgroepen. Deze werkgroepen werken grotendeels zelfstandig, onderhouden onderling contacten en met hun externe relaties, zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en vele anderen.

Wel heeft het bestuur een specifieke taak om aanspreekpunt en vertegenwoordiger te zijn van de vereniging. Dat betekent dat het bestuur, meestal na overleg met een werkgroep of deskundige leden, aandacht vraagt voor de natuurlijke leefomgeving en optreedt als belangenbehartiger voor belangrijke natuurwaarden en biodiversiteit. Dit gebeurt regelmatig in directe contacten met gemeenten en waterschappen, maar ook samen met andere natuurorganisaties die opkomen voor de natuur. Daarnaast zorgt het bestuur voor het versterken van de onderlinge band van werkgroepen en vrijwilligers onderling.

Als illustratie een inkijkje in de agenda met enkele belangrijke bespreekpunten van de afgelopen bestuursvergadering. De 'man met hamer' zorgt ook nu weer voor een behapbare vergadertijd voor alle deelnemers. De omvangrijke actielijst die we nalopen is al voor het grootste deel uitgevoerd. Best een nijver volkje, die bestuursleden.

De activiteitenagenda wordt doorgenomen en er is aandacht voor de 'bemensing' voor alle taken binnen de werkgroepen en vereniging. Daarbij is duidelijk dat er steeds nieuwe vrijwilligers nodig zijn, ook omdat soms leeftijd een rol gaat spelen. De voorbereidingen voor de ontmoeting met het college van de gemeente Zuidplas in september krijgt aandacht, evenals de externe relaties, in dit geval Natuurmonumenten over bestaande en toekomstige samenwerking. De aandacht voor de werkzaamheden van de werkgroepen is ook nu weer een belangrijk agendapunt. Wat gebeurt er, wat is er nodig (van het bestuur), waar liggen eventuele knelpunten en welke resultaten kunnen we vieren? Zoals bekend van de Algemene Ledenvergadering is een nieuwe tijdelijke werkgroep gestart om plannen voor te bereiden om te gaan investeren in projecten ter verbetering van de biodiversiteit in ons werkgebied. De voortgang wordt besproken, waarbij blijkt dat er inmiddels mooie ideeën zijn geopperd door verschillende leden. Mocht je ideeën hebben, laat het weten! Heb je interesse in een leuke vrijwilligersbaan binnen *Rotta Natuur* of wil je eens een vergadering bezoeken? Neem contact op, want je bent altijd welkom! <<

Arie Sonneveld

Van de Redactie

Menig natuurliefhebber zal een ongerust gevoel gekregen hebben na de publicatie van het Hoofdlijnenakkoord van de nieuw te vormen regering. Als die er komt, want dat weten we bij het schrijven nog niet.

Een van de punten is "geen snippernatuur". Daar wordt bij Rotta toch echt anders over gedacht, ook getuige de bijdragen in dit nummer. Juist overgangszones zijn enorm belangrijk voor kleine zoogdieren, vogels en insecten. De kleine gebieden die we onze natuurparels noemen zoals de Klapwijkse Knoop, de Wiebertjes, het Nesebos en het Koornmolengat koesteren we om die reden. Dat komt weer eens naar voren in de bijdragen van de natuurwerkgroep verwoord door Rien, het (hopelijk toch niet het laatste?) bericht van Jaap en het stuk over het nieuwe programma Basiskwaliteit Natuur.

Dat laatste wordt in dit nummer uitvoerig toegelicht. We hopen binnenkort, volgens zeggen eind juli, de nieuwe tool te kunnen gaan uitproberen. Het gaat dan om gebieden die niet als natuurgebied benoemd kunnen worden. Dat geldt dus voor het grootste deel van het Rottemerengebied, en ook voor onze dorpse en stedelijke omgeving. We zijn benieuwd wat die tool ons brengt. Het enthousiasme erover is bij de Vlinderstichting groot, dus dat belooft wat.

In principe zou het ook van dienst kunnen zijn in een stadspark als het Schiebroekse Park, dat door de aanleg van de verlengde A16 de nodige veranderingen ondergaat. Daar heeft Rotta over meegedacht, en wat dat oplevert lees je in het gesprek met ecoloog Iris Beijeman.

Het is weer teken tijd, hoewel het in ons gebied nog wel meevalt, maar een gewaarschuwd mens telt voor twee, we gaan wat uitgebreider in op het verschijnsel. Verder aandacht voor een groep dieren die we wat minder zien maar die toch een belangrijke rol spelen: de kleine marterachtigen, slimme roofdiertjes met een geheel eigen tactiek.

En wie is toch die man die de ledenexcursies organiseert en op heel bescheiden wijze ons toch weet aan te voeren? Bert stelt zich in de Fakkels aan u voor. Een hartelijk welkom vanaf deze plaats aan Hanneke Meeusen, sinds kort als boswachter publiek aan de slag bij Staatsbosbeheer; zij stelt zich voor in de boswachterscolumn, een mooie start.

We hopen dat je er genoeg aan beleeft, en staan open voor bijdragen, commentaar, en uiteraard versterking van de redactie.

LET OP:

HET IS WEER TEKENTIJD!

Elk jaar bijten zo'n 1,5 miljoen teken iemand in Nederland, vooral tussen maart en oktober. De meeste mensen worden daar niet ziek van. Van de 100 mensen die gebeten worden, krijgen 2 tot 3 de ziekte van Lyme.

De ziekte van Lyme wordt veroorzaakt door de borrelia-bacterie, in Nederland worden elk jaar ongeveer 27.000 personen er mee besmet. Een ring- of vlekvormige huiduitslag is het meest voorkomende vroege signaal van de ziekte van Lyme. Deze kan tot drie maanden na een tekenbeet verschijnen op de plek van de beet. Neem dan contact op met de huisarts.

Sinds 2016 weten we dat teken in bepaalde gebieden in Nederland ook besmet kunnen zijn met het TBE(-tick-borne encephalitis)-virus. In gebieden waar het TBE-virus gevonden is, waren ongeveer 1 op 1.500 teken besmet met dit virus. Dat is veel minder dan de borrelia-bacterie, die ongeveer in één op de vijf teken gevonden wordt.

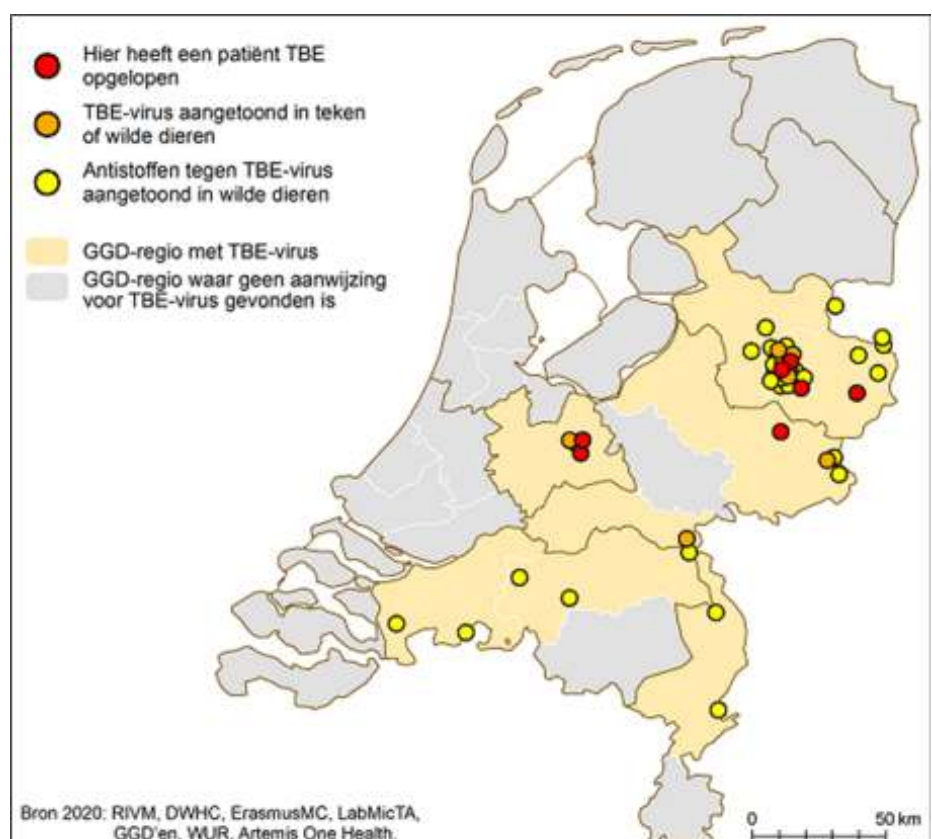
Besmetting met het TBE-virus maakt de meeste mensen niet ziek. Soms veroorzaakt het milde griepachtige klachten en koorts kort na de tekenbeet. Nog minder vaak veroorzaakt het TBE-virus een ontsteking in de hersenen, hersenvliezen of ruggenmerg. Bij een besmetting van het TBE-virus zie je geen reactie op de huid. Neem contact op met de huisarts als je in de dagen na een tekenbeet last krijgt van koorts, ernstige hoofdpijn of andere klachten. Deze klachten kunnen soms wijzen op tekenencefalitis of de ziekte van Lyme.

Ben je in het 'groen' geweest, controleer jezelf daarna dan altijd op tekenbeten en verwijder teken direct met een tekenangetje.

Bron: RIVM

v.l.n.r: larve, nimf, mannetje en het vrouwtje van de schapenteek © Fedor Gassner

DE FAKKEL

Een Rotta-lid verhaalt over een persoonlijke ervaring in de natuur en wat dat bij hem of haar heeft losgemaakt. De fakkel wordt steeds aan een ander lid overgedragen die ons in de volgende Aves Visum zijn of haar (natuur) roerselen mee laat beleven.

Bert van den Bulk
aan het woord . . .

Ik ben in 1956 geboren in Berkel, toendertijd nog een klein dorp onder de rook van Rotterdam. Na de lagere school volgde het Laurenscollege in Hillegersberg en vervolgens de TU Delft, waar ik werktuigbouwkunde heb gestudeerd. Als student had ik diverse bijbaantjes en een daarvan was bij het pluimveebedrijf van de gebroeders Hulst. Daar ontmoette ik tussen de kippen Ingrid waarmee ik in 1983 ben getrouwd. We gingen wonen in Bergschenhoek maar na 5 jaar verhuisden we weer naar Berkel, waar we een huis lieten bouwen aan de Noordeindseweg. Daar werden in 2001 en 2004 onze dochters geboren. Beide dochters studeren nog, dus dat geeft nog volop leven in de brouwerij.

Maar een echte vogelaar zat er nog niet in, maar toen we daar de bijeneter zagen, hadden we wel een echt wow momentje . . .

Mijn belangstelling voor de natuur is van jongs af aan wel aanwezig geweest maar beperkte zich tot spelen in de polder en vakanties naar de Veluwe. Later, inmiddels getrouwd, werden we fanatieke kampeerders met onze de Waardtent Zilvermeeuw. We maakten en maken mooie wandelingen in prachtige gebieden, vaak in Frankrijk en in het noorden van Spanje. Maar een echte vogelaar zat er nog niet in, maar toen we daar de bijeneter zagen, hadden we wel een echt wow momentje wat nu nog steeds bij de borrel nog ter sprake komt.

Na het afronden van mijn studie mocht ik 16 maanden in militaire dienst. Niet een eerste carrièrestap waar je op zit te wachten, maar terugkijkend was het een bijzondere tijd bij het Korps Rijdende Artillerie: een grote traditie uit de tijd van Napoleon en zijn veldtocht naar Rusland.

Het 'rijden' sloeg op het feit dat in die tijd iedereen te paard ging. Het Korps had ook een eigen manege waar ik een paar keer paard heb gereden, maar dat is nooit veel geworden.

Ik zwaaide af als tweede luitenant en ging aan de slag bij Badger, een Amerikaans ingenieursbureau met een vestiging in Den Haag. Hier kwam ik binnen in een tijd dat er door oliemaatschappijen nog echte megaprojecten werden uitgevoerd. Mijn eerste project was een grass roots olieraffinaderij in Nieuw Zeeland. Hier was een heel contingent Engelsen en Amerikanen, voor een jonge ingenieur een hele interessante periode. Mijn liefde voor de natuur was in die tijd nog beperkt, hoewel ik mijn benzine slurpende Ford Taunus wel inruilde voor een Lelijke Eend, na de kippen de tweede vogel in mijn leven.

Na 5 jaar te hebben gewerkt bij dat ingenieursbureau wilde ik ook wel eens draaiende fabrieken zien in plaats van ze alleen op papier te ontwerpen. Ik stapte over naar de Gist-brocades in Delft waar ik uiteindelijk bijna 37 jaar zou blijven werken. Gist-brocades was een van de grootste penicilline producenten. Deze productie was op basis van een fermentatieproces waarin microbiologie een grote rol speelde. Op basis van het tegenwoordig populaire greenwashing kan ik zeggen dat ik destijds aanzienlijk groener bezig was. In mijn beginperiode waren er echter nog vele chemische vervolgstappen.

Na de overname van Gist-brocades door DSM is dat sterk verbeterd. Door gebruik van genetisch gemodificeerde micro-organismen werden antibiotica vrijwel zonder chemische middelen geproduceerd. Later transformeerde DSM van een chemiebedrijf in een Food Specialtiy Bedrijf, biotechnologie vormde de basis. Ik heb hier met plezier vele mooie projecten gedaan, zowel binnen als buiten Europa. Ook kwam de natuur steeds meer in beeld. Zo was mijn laatste project een fabriek in Dieppe (Fr) voor de extractie van eiwitten uit raapzaad, de plant met de gele bloemen, niet te verwarren met koolzaad. Bij de Rotta excursies krijg ik regelmatig de vraag of het raap- of koolzaad is wat in onze omgeving groeit.

Naast werk was ik in die tijd ook actief bij de basketbalclub de Squirrels. Een aantal jaren speelde ik daar competitie, later als 'recreant'. We waren best wel fanatiek en een van onze ploegleden was Hans Sanders. Hij zorgde dat er op de maandagavond niet alleen maar vrijblijvend werd gebald, maar ook stevig aan de conditie werd gewerkt. Om in de vakantieperiode de conditie op peil te houden werd een zomerprogramma opgetuigd. Menig zweetdruppel werd gelaten tijdens een veldloop door het Hoge Bergse Bos of op de fiets naar Delft en zwemmen in de Delftse Hout. Natuurlijk moest dit vochtverlies gecompenseerd worden en zo gingen we na het zwemmen in Delft vaak bij Locus Publicus een biertje drinken en diep in de nacht op de fiets weer naar huis!

Natuurlijk was de geboorte van onze oudste dochter Esther, ik was 45 jaar, een absoluut hoogtepunt. Het laat maar weer eens zien dat ondanks alle vergaarde kennis en kunde we feitelijk niets te vertellen hebben, ook al plannen we van alles. Drie jaar later volgde er nog een dochter, Ilona. Door dit late vaderschap (en moederschap) veranderde alles. Ingrid stopte met werken en op een gegeven moment was zij samen met een vriendin de knutselmoeder op de basisschool. Al met al was dit een hele mooie tijd.

Op een gegeven moment kwam het pensioen in zicht. De tent werd inge-

ruild voor de Kip Shelter met iets meer comfort. Het basketballen had ik toen al opgegeven vanwege een chronische achillespeesblessure, maar de vriendenclub, omgedoopt tot de Oude Bockenclub, kwam nog regelmatig bij elkaar en 'pensioen' was vaak het onderwerp van gesprek. Zoals we ons Hans herinneren, lobbyde hij altijd om lid te worden van Rotta. Een lokkertje was een excursie door het Koornmolengat.

Samen met Ingrid heb ik mij in 2020, net toen de Corona-crisis begon, de Rotta Vogelcursus gevolgd. Na één les in het Trefpunt werden we naar huis gestuurd en gingen de cursusavonden verder via Zoom-meetings. Uiteindelijk hebben we de cursus afgerond, inclusief de excursies. Uiteraard waren we nog geen volbloed vogelaars, maar we vinden het heel leuk om op die manier in het veld te verkeren.

Eenmaal met pensioen sloot ik op de donderdagochtend aan bij de Natuurwerkgroep. Toen ik daar was 'ingeburgerd' kwam de vraag of ik coördinator van de ledenexcursies wilde worden. Na enige aarzeling zei ik ja hiertegen en zo rolde ik langzaam verder de Rotta-organisatie in. Nog later kwam ook de vraag of ik bestuurslid van Rotta wilde worden. Ik had Rotta en veel leden inmiddels beter leren kennen en op basis daarvan heb ik ook daar ja tegen gezegd en ben na voordracht in de laatste Algemene Ledenvergadering nu ook lid van het Rotta bestuur. Ondanks het feit dat ik weinig bestuurservaring heb, hoop ik de komende 4 jaar mijn steentje bij te kunnen dragen aan de groei en bloei van Rotta. <<

Ik geef de Fakkeltje graag door aan Arie Solleveld.

Dauwtrappen in de Groenzoom, een traditionele excursie o.l.v. Ben.
© Algemeen Dagblad/Frank de Roo

Basiskwaliteit Natuur

zodat 'gewone' planten en dieren algemeen blijven

Arend Hoogeveen

Natuur zorgt voor schone lucht, schoon drinkwater en een leefbare omgeving. Overheden en (natuur)organisaties zetten zich in om een Basiskwaliteit Natuur te realiseren, met name in die gebieden die niet als Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Wat nou precies onder het begrip Basiskwaliteit Natuur wordt verstaan, wordt in dit artikel duidelijk en ook wat Natuur- en Vogelwacht Rotta daar aan bijdraagt.

Wat is Basiskwaliteit Natuur

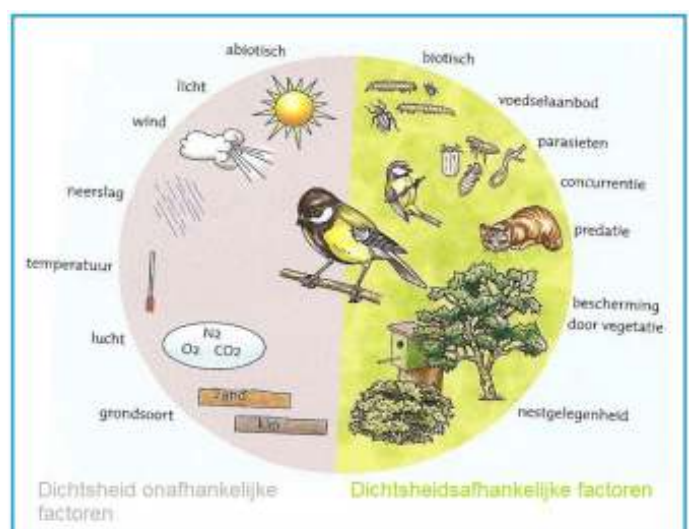
Om organisaties in het beheer en onderhoud van natuurgebieden te ondersteunen en concrete handvatten te bieden, hebben de Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel, Vogelbescherming Nederland en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) een Toolbox Basiskwaliteit Natuur ontwikkeld. In deze toolbox staan praktische tips, instrumenten, voorbeelden en kennis over hoe je met Basiskwaliteit Natuur aan de slag kunt gaan.

Basiskwaliteit Natuur richt met name zich op het landelijk en stedelijk gebied, waar natuur niet de primaire functie is. Als in deze gebieden de kwaliteit van de leefomgeving op orde is, profiteert alle natuur daarvan mee. Basiskwaliteit Natuur is hiermee een aanvulling op bestaande beleidsdoelen voor natuur, zoals de Vogel- en Habitatrictlijn, die zich juist richt op de bedreigde soorten en zeldzame habitats. Elk landschapstype vraagt een eigen aanpak. Alhoewel er per lokale situatie andere verbeterpunten zijn, zullen de algemene richtlijnen voor Basiskwaliteit Natuur grotendeels hetzelfde zijn voor alle landschapstypen.

Basiskwaliteit Natuur is de set van condities (abiotisch, inrichting en beheer) die algemene soorten nodig hebben

om algemeen te blijven of worden. Zonder deze condities zullen de algemene soorten achteruitgaan en komen de biodiversiteit en ecosysteemdiensten onder druk te staan. Denk hierbij bijvoorbeeld aan waterzuivering, natuurlijke plaagbestrijding en bestuiving.

Het huidige beleid richt zich voornamelijk op het herstel van natuur in Natura 2000-gebieden. Echter, door ver-

snippering, vermessing en verdroging is ook de kwaliteit buiten die natuurgebieden afgenomen. Daarom richt Basiskwaliteit Natuur zich juist op die laatste gebieden. Als in deze gebieden de kwaliteit van de leefomgeving op orde is, profiteert alle natuur daarvan. Basiskwaliteit Natuur is daarnaast een voorwaarde om de doelen voor natuurbehoud en -herstel in natuurgebieden te halen.

Om effectief met Basiskwaliteit Natuur aan de slag te gaan, worden er 4 stappen gevolgd: beoordeel de Basiskwaliteit Natuur, formuleer visie en doel en organiseer draagvlak, identificeer maatregelen, en evalueer en stuur bij. Werken aan de kwaliteit van de natuur is een proces van 'doen-leren-beter doen'. Elk landschapstype vergt een unieke aanpak.

Het Rottemereengebied is een belangrijk ecologisch kruispunt in de zuidelijke randstad. Een kruispunt dat geen eiland is, maar – ecologisch gezien – in verbinding staat met zijn omgeving. In het westen is dat de verbinding door de Vlinderstrik/Park de Polder/Triangelpark van en naar de

Polder Schieveen en het 'Bijzonder Provinciaal Landschap' Midden Delfland. Ten noorden van de Rottemeren bieden de (nu nog traditionele) agrarische polders (Tweemanspolder, Rottezoom/Polder 140 Morgen en Polder Wilde Venen) kansen voor een succesrijke doorsteek naar het Bentwoud en het Land van Wijk en Wouden. Oostwaarts naar de Krimpenerwaard en de andere groenblauwe gebieden in het Nationaal Landschap Groene Hart, waaronder bijvoorbeeld de Reeuwijkse Plassen, is het groenblauwe karakter van het Middengebied in de Zuidplaspolder/-Krimpenerwaard ecologisch gezien van cruciaal belang.

De kwaliteit van de verbindingzones van/naar en tussen de omgevende groenblauwe gebieden hebben een minstens zo belangrijke functie voor het behoud en versterking van de biodiversiteit en de basiskwaliteit van de natuur in het algemeen.

Rotta en Basiskwaliteit Natuur

In het Rottemereengebied heeft alleen het Koornmolengat een beschermde status (Categorie 1) van de provincie Zuid-Holland, alle overige groenblauwe gebieden in het Landschapspark De Rotte en de Groenzoom hebben die wettelijke bescherming niet. Het begrip Basiskwaliteit Natuur kan dus op nagenoeg het hele gebied worden toegepast. Zonder het zo te noemen spant Rotta zich al jaren in om de (basis)kwaliteit van de natuur in het

Rottemeren, een ecologisch kruispunt.

Rottemereengebied in stand te houden en te versterken.

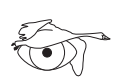
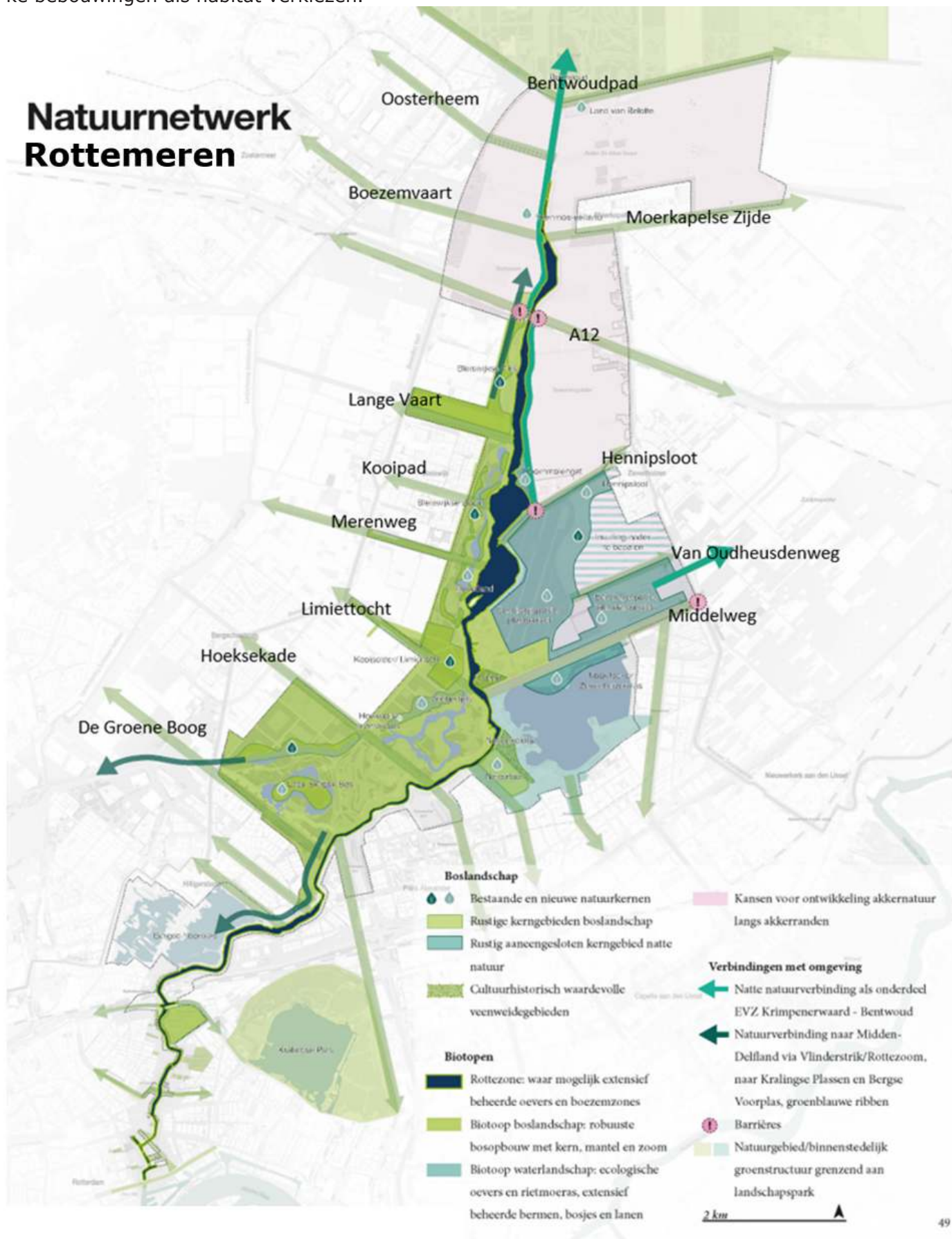
Wat het meest opvalt zijn de wekelijkse inspanningen van de natuurwerkgroep. Op basis van het jaarlijks door Rien van der Vorm geactualiseerde werkplan, wordt, in nauw overleg met Staatsbosbeheer, er systematisch in onze natuurpareltjes in het Natuurnetwerk Rottemeren, zoals de Wiebertjes, Bleiswijkse Zoom, Hennipsloot, Noordover Zevenhuizerplas en Nessebos gemaaid, gezaaid, gezaagd, geknipt, geknot, gesnoeid, geplant, geharkt en alles wat verder hiervoor ook nodig is. Steeds is het uitgangspunt de habitat/leefomgeving en de doelsoorten die we willen behouden of versterken.

Ook het plaatsen van de door Rotta gemaakte visdiefelandjes in de Bleiswijkse Fles en in de Eendragtspolder, en de oeverwaluwanden in de Wiebertjes en de Zevenhuizerplas dragen bij aan het behoud en versterking van algemene soorten in ons gebied. En wat te denken van het planten van zo'n 2.000 struiken en bomen in het Nessebos vorig jaar.

En hoewel je het niet direct zou zeggen, is ook het uitsteken van duizenden wortelknollen van de reuzenbereklauw – een exoot die schadelijk is voor mens en dier – ieder voorjaar in het Hoge Bergse Bos gericht op de versterking van de kwaliteit van de natuur.

In het Ontwikkelplan Landschapspark De Rotte van het Recreatieschap Rottemeren worden binnen het natuurnetwerk 3 soorten landschap onderscheiden: boslandschap, waterlandschap en polderlandschap. De werkzaamheden van de vrijwilligers van de natuurwerkgroep Rotta passen binnen de (ecologische) keuzes teneinde de basiskwaliteit van de natuur hier te borgen en waar mogelijk te versterken. Ook de zo genoemde groenblauwe ribben zijn van ecologisch belang voor soorten die mogelijke ook de stedelijke bebouwingen als habitat verkiezen.

Het onderhoud en het beheer in het beschermd natuurgebied Koornmolengat wordt volledig, in overleg met Staatsbosbeheer, uitgevoerd door Rotta. Uitgangspunt is het behoud van het unieke moerasveenachtige karakter waarin moeras- en watervogels zoveel mogelijk worden gefaciliteerd voor hun voortbestaan en daarnaast gaan we voor meer soorten bloemen en planten. Concreet betekent dit dat er een zekere openheid in het gebied wordt beoogd en dat de rietveldjes stelselmatig worden gemaaid om de verscheidenheid aan flora te vergroten en veenvorming te stimuleren – en met succes!

Ook in de wat meer stedelijke gebieden zijn we actief voor kwalitatief natuurbehoud. Onder de scepter van Jaap van Lien en Willem Willemse onderhouden we in Bergschenhoek met succes in Park de Polder een strook natuur langs de nieuwbouwwijk Wilderszijde en de Klapwijkse Knoop in de Groenzoom, en ook in het Offenbachplantsoen in Berkel Rodenrijs spannen we ons in om er vlinders in alle schoonheid te laten fladderen, alsook bijen en andere insecten er hun hart te laten ophalen.

Indirect voegen ook de tellers van de Werkgroep Onderzoek en Biodiversiteit van Rotta een steentje bij aan de kwaliteit van onze natuur. Duizenden soorten worden jaarlijks waargenomen en doorgegeven aan de landelijke onderzoekers van Sovon, Floron, Ravon en de Vlinderstichting. Alleen al op www.rotta.waarneming.nl werden in 2023 ruim 3.200 soorten gemeld. Deze vorm van monitoring is een uiterst belangrijke bijdrage om te bepalen hoe het is gesteld met de staat van de natuur, ook in ons werkgebied.

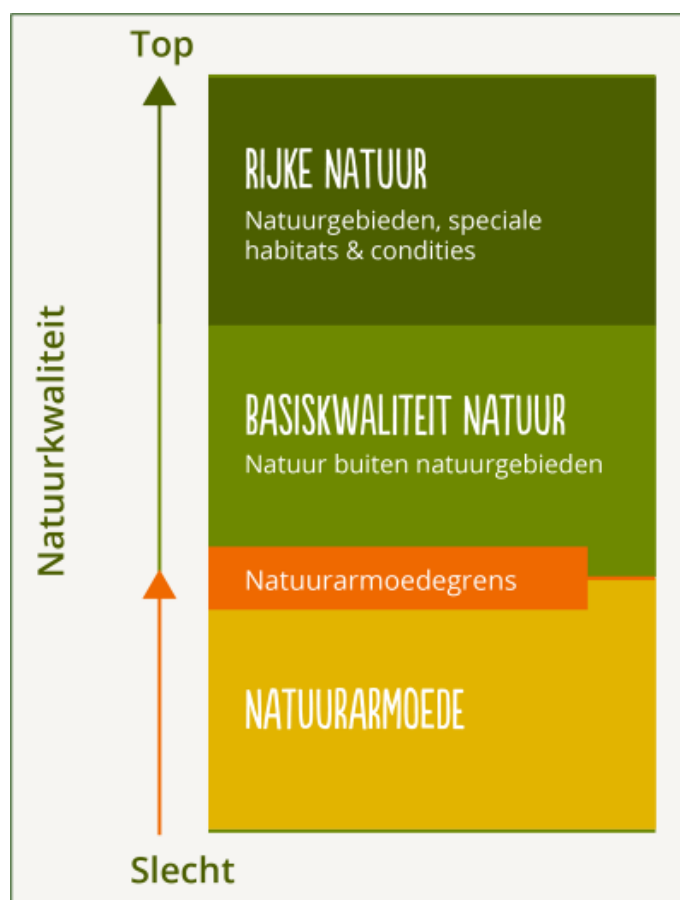
Achter de schermen is Rotta actief als het gaat om het behoud/versterking van de overblijvende groenblauwe ruimtes in ons werkgebied bij het ontwikkelen van nieuwbouwplannen van Lansingerland (Wilderszijde/Vlinderstrik/Triangelpark/A16 Rotterdam) en Zuidplas (Vijfde Dorp/Koning Willem I-bos/Groene Waterparel/Groene Schakel). Met name de borging/versterking van de functie als ecologische verbindingzone van die gebieden hebben onze aandacht. Dat zijn vaak langdurige en taai beleidsprocessen met wisselende successen: in de afweging 'groen of stenen' stellen bestuurders doorgaans de menselijke noden boven die van flora en fauna!

In het kader van de uitvoeringsagenda van het Ontwikkelplan Landschapspark De Rotte van het Recreatieschap Rottemeren is inmiddels het project *Maatregelpakket*

9 Maatregelpakket voor het versterken van biodiversiteit	
Doel	Het Ontwikkelplan bevat ambities en een zonering voor de balans tussen recreatie en natuur. Deze wordt uitgewerkt in een concreet maatregelpakket (voor opname in het beheerplan) voor het versterken van biodiversiteit binnen de vier landschappen en bij het realiseren van verbindingen. In overleg met de gemeenten bepalen of een aparte doelsoorten-bepaling met nulmeting en vervolgmetingen, nodig is. Indien nodig gelijktijdig met de gemeenten. Ook wordt gekeken of bepaalde natuurterreinen beheerd kunnen worden door lokale partijen en onder welke voorwaarden (zie ook project 39).
Ontwikkelprijncipes	a, e, h, i, j
Trekker	Recreatieschap
Stakeholders	Rotta, Gemeenten Lansingerland, Zuidplas, Rotterdam, AGBR, (consulteren van de ondernemers en -vereniging), HHSK.
Resultaat	<ul style="list-style-type: none"> • Maatregelpakket voor versterken biodiversiteit; • Systematiek voor monitoring.

Versterken Biodiversiteit door Staatsbosbeheer (project 9) gestart. Rotta participeert in dit project met het oogmerk om de basiskwaliteit van de natuur in het Rottemeregebied tenminste te behouden en te versterken teneinde de ecologische verbindingfunctie in de zwaar verstedelijkte zuidelijke randstad effectief inhoud te kunnen geven. De insteek van Rotta is dat we in het de bestaande landschappen (soort habitat) aangeven welke (algemene) doelsoortengefaciliteerd dienen te worden, welk beheer daarbij gepast is en (eventueel) welke vorm van monitoring dient te worden ingericht.

Er is nog genoeg te doen in ons mooie werkgebied! <<

Bronnen:

- Vogelbescherming Nederland/Stichting Deltaplan Biodiversiteitsherstel: Kennisdocument Basiskwaliteit Natuur
- Ministerie van LNV: Toolbox Basiskwaliteit Natuur
- Naturalis Biodiversity Center: Groslijst Basiskwaliteit Natuur - *algemene soorten per landschap en regio*
- Recreatieschap Rottemeren/Staatsbosbeheer - Ontwikkelplan Landschapspark De Rotte
- Natuur- en Vogelwacht Rotta: Jaarlijks werkplan Werkgroep Natuurbeheer

Drijvend op het water
door licht omvat
ontvouwt ze zich
in pure schoonheid
om even te stralen
in een warme kleur
tot haar gouden hart
langzaam zal sluiten

Bijdehand!

Zo'n 5 tot 10 procent van de 350 bijensoorten in ons land maken gebruik van oude kevergangen of knagen hun eigen nestgang uit in dood hout. Dit vinden ze steeds minder in de natuur. Help deze soorten door zelf een bijenhotel te maken of koop een kant en klaar exemplaar in de winkel.

Houtblokken met boorgaten, leemwandjes, holle (rotan) stengels of bakstenen met gaten in een kastje zijn ideale nestgelegenheden voor de ijverige bijen. Hergebruik je hotel jaar na jaar. Een bijenhotel moet je zelf niet schoonmaken of onderhouden. Het enige wat je moet doen, is het bijenhotel op een droge plek in de zon hangen, het liefst gericht op het zuidoosten.

Bijenhotels worden al heel snel bewoond door meerdere soorten, elk met hun eigen specifieke voedselvoorkeur en nestgewoontes. De vrouwtjes zoeken stuifmeel in naburige bloemen en leggen dit in hun nest. Daarop leggen ze een eitje en maken vervolgens de cel dicht. Een bewoond holletje kan je herkennen aan het dichtgemaakte gaatje. De larven voeden zich met het stuifmeel dat hun moeder achterliet. Pas na de winter komen de volwassen dieren naar buiten.

Ook een houtstapel kan goed dienen als nestplaats voor bijen. Gebruikte kevergangen en rottend hout in houtblokken doen prima dienst voor heel wat soorten. Het is wel belangrijk dat de houtstapels zoveel mogelijk in de zon staan omdat bijen echte zonnekloppers zijn. Ook (half)dode bomen of dode braamtakken zijn natuurlijke bijenhotels die best zoveel mogelijk behouden worden.

Een bij of een wesp?

Het verschil tussen bijen en wespen is vaak niet in één oogopslag te zien. Bijen zijn vegetariërs die hun larven voeden met stuifmeel en wespen doen dat met 'vlees'. Ze vangen insecten, spinnen en andere kleine dieren. De uiterlijke verschillen zijn heel gering. Bijen hebben vertakte haren, wespen onvertakte. Bijen hebben afgeplatte pootjes, wespen rolronde. Niet meteen bruikbaar in het veld dus. Het meest bruikbare kenmerk zijn de opvallende verzamelharen voor stuifmeel, die bijenvrouwtjes bezitten. Die kunnen op de poten staan, maar ook op de buik of de rug. <<

*Even voorstellen,
Hanneke Meensen*

Vandaag in mei schrijf ik mijn eerste column voor Aves Visum. U zal wel denken 'wie is die vrouw dan?'. Graag stel ik mezelf even voor. Sinds september werk ik bij Staatsbosbeheer in de functie van boswachter publiek en vanaf mei jl. voor de regio Rottemeren en Bentwoud. Dit mag ik samen doen met collega Dick van Stegeren.

Ik ben geen 'ouwe rot' in het vak maar een beetje een nieuwe 'vreemde eend in de bijt'. Ik ben, zagezegd door collega's, nog 'licht groen', een opmerking waar ik altijd hard om moet lachen. Ruim twee jaar geleden ging het roer om. Ik verruilde mijn management carrière voor vrijwilligerswerk in het groen. En dat was aanstekelijk! Ik ben altijd veel buiten en actief in de natuur geweest.

Maar ik voelde een sterke drang iets terug te mogen doen voor de natuur. Ik heb met veel mensen meegelopen werkzaam in en voor het groen. Ik zou nooit vergeten dat een boswachter ecologie op een gegeven moment vroeg: 'zou jij dan niet boswachter publiek willen worden?' Ja natuurlijk, maar dan moet ik toch eerst studeren? Ik heb al wat opleidingen afgerond, zoals bachelor voeding en diëtetiek, bachelor gezondheidswetenschappen, master gezondheidswetenschappen.

Een hele ontdekkingsreis begon toen ik in september begon als boswachter publiek in Voorne-Putten. Na ruim een half jaar werken in Voorne-Putten kwam er een werkplek vrij in Rottemeren / Bentwoud, die kon ik niet laten schieten! De stoute schoenen aangetrokken en gesolliciteerd. Het hele pakket is nu compleet, in september start ik de bachelor Bos en Natuurbeheer aan van Hall Larenstein in Velp. Hopes are high 'ben jij dan de vervanger van Jonathan Leeuwis?'

De komende tijd ga ik op pad om de regio te leren kennen. Op woensdag volg ik momenteel een ecologie opleiding, de andere dagen trek ik het gebied in. Staan er activiteiten op de planning, waar ik bij aanwezig kan zijn, ik hoor het graag!

We gaan het zien hoe snel ik 'donkergroen' ga worden!

Interview Iris Beijeman

Schiebroekse Park

*Nieuwe plannen en de
ecologische blik van Iris Beijeman*

Josien Hof

Wie wel eens in het Schiebroekse Park wandelt ziet dat er met name in het noordelijk deel terughoudend beheerd wordt: waar mogelijk blijven afgebroken of afgezaagde takken en boomstronken liggen en er wordt niet altijd gemaaid want de begrazing wordt gedaan door Schotse hooglanders. De omvorming van de Doenkade tot de verlengde A16 heeft uiteraard impact op dit stadspark.

Er was een nieuwe ontsluitingsweg naar het bedrijventerrein Schiebroek nodig en daardoor is een klein deel van het Schiebroekse Park verloren gegaan. Dit vroeg om aanpassing en het maken van een goede verbinding met de geluidswallen langs de snelweg, het Recreaduct en het nieuwe natuurgebied Vlinderstrik. De functie van het park is niet wezenlijk veran-

We zijn natuurlijk zuinig op wat we hebben, maar soms moet je even afstand nemen.

derd. Het uitgangspunt daarbij is: hoe diverser een gebied is, hoe beter het bestand is tegen bedreigingen als klimaatverandering, ziektes en plagen. Alle soorten zijn onderling afhan-

kelijk van elkaar: het voortbestaan van zoveel mogelijk organismen, planten en dieren is essentieel.

Iris Beijeman is hierbij vanaf het begin als ecooloog van de Gemeente Rotterdam betrokken. Toen ze begin 2020 bij de gemeente kwam werken werd dit meteen een van haar eerste projecten. Hiervoor werkte ze voor een ecologisch adviesbureau. Ze vertelt: "Het park is een belangrijke groenstructuur in het gebied, het vormt de verbinding tussen de polder en de stadswijken ten zuiden van het park. Eerst was er het idee het park meer open te maken, maar uit onderzoek bleek dat het park al een belangrijke ecologisch plek was geworden. Het park is bekend om de vele vleermuizen (zoals rosse vleermuis en watervleermuis), de vogelrijkdom is

De geluidswal van de nieuwe A16 Rotterdam loopt pal langs het Schiebroekse Park. © Josien Hof

groot en tal van vogels broeden er, onder andere de ijsvogel en de ransuil. Verder is het een plek voor kleine zoogdieren, vlinders, libellen en insecten. Doordat er veel verschillende unieke gebiedjes zijn met een eigen karakter is er best veel diversiteit. In het gebied met de beukenbomen is er uiteraard weinig onderbegroeiing aanwezig, op andere plaatsen is de begroeiing weelderig te noemen.”

Om bewoners en gebruikers mee te laten denken over de aanpassingen, en om steun te krijgen, is een klankbordgroep opgericht. Hans Sanders nam hier namens Rotta aan deel. Verder zaten er vertegenwoordigers van de wijkorganisaties, van het Gedenkbos, de volkstuinvereniging, sportverenigingen, manege De Hazelaar en Pluktuin Natuurtalent Rotterdam.

Het plan waar de gemeente op dit moment aan werkt gaat dus om het noordelijke deel van het park. De Ratelaarweg is inmiddels doorgetrokken in oostelijke richting als nieuwe ontsluiting van het bedrijventerrein. Fiets- en wandelpaden moeten worden aangepast aan de nieuwe situatie. Er moet gezorgd worden dat bijvoorbeeld vleermuizen en andere

dieren de polder kunnen bereiken, omdat daar naar voedsel kan worden gezocht. Het is belangrijk om de groenstructuren met de omliggende omgeving te behouden en te versterken. Rond de boerderijen eet een vleermuis bijvoorbeeld wel zo'n 3000 muggen in één nacht. Iedere plant en elk dier vervult een belangrijke rol in de keten.

Tijdens een wandeling met Iris zagen we de ooit aangelegde paddenpoelen nog amper. “Ja, die moeten meer open gemaakt worden, ze zijn zo goed als dichtgegroeid en verliezen zo hun functie. Dit soort elementen vraagt onderhoud. Voor een stadspark is dit wel een bijzondere, met verschillende delen, meer open en dicht begroeid, nattere en drogere delen. Dat geeft juist de diversiteit aan planten en dieren de ruimte. Zo loop je onder het dichte bladerdek van de beuken, en zo ben je in het meer open deel, waar kleine hoogteverschillen de diversiteit verbeteren. We zijn natuurlijk zuinig op wat we hebben, maar soms moet je even afstand nemen. We moeten tegelijk aansluiten op wat Rijkswaterstaat doet met de taluds en de oversteken.” De fietsverbinding vanaf Bergschenhoek die uitkomt bij de Dotterbloemstraat is al in gebruik. De

meer oostelijk gelegen 'groene' oversteek, het zogenoemde Recreaduct voor dieren, wandelaars en fietsers nadert de voltooiing.

In het plan staan onder andere het versterken van houtrillen, verbeterde watergangen, natuurvriendelijke oevers en de aanleg van een ijsvogelwand. Bomen die te dicht op elkaar staan en daardoor alleen maar lang en iel worden zullen worden gedund. Het is de bedoeling om een mooie afwisseling van oudere en jongere bomen te hebben, dat is ook diversiteit. Er komt geen verlichting in het park, om de bewoners rust te gunnen.

Bij het Gedenkbos valt op dat eerder vooral gekozen is voor bomen die weliswaar mooi bloeien, maar niet bijdragen aan de biodiversiteit omdat ze niets bieden aan insecten, dus als het ware steriel zijn. Met de betreffende stichting wordt nagedacht over alternatieven die wel een bijdrage leveren aan de biodiversiteit, zonder overigens af te doen aan de wensen van de nabestaanden.

Voor de hondenbezitters is er zoals Iris het noemt “een logisch rondje” voorzien, ze kunnen niet overal lopen en op sommige stukken zal aanlijnen

Gedenkbos in het Schiebroekse Park. © Josien Hof

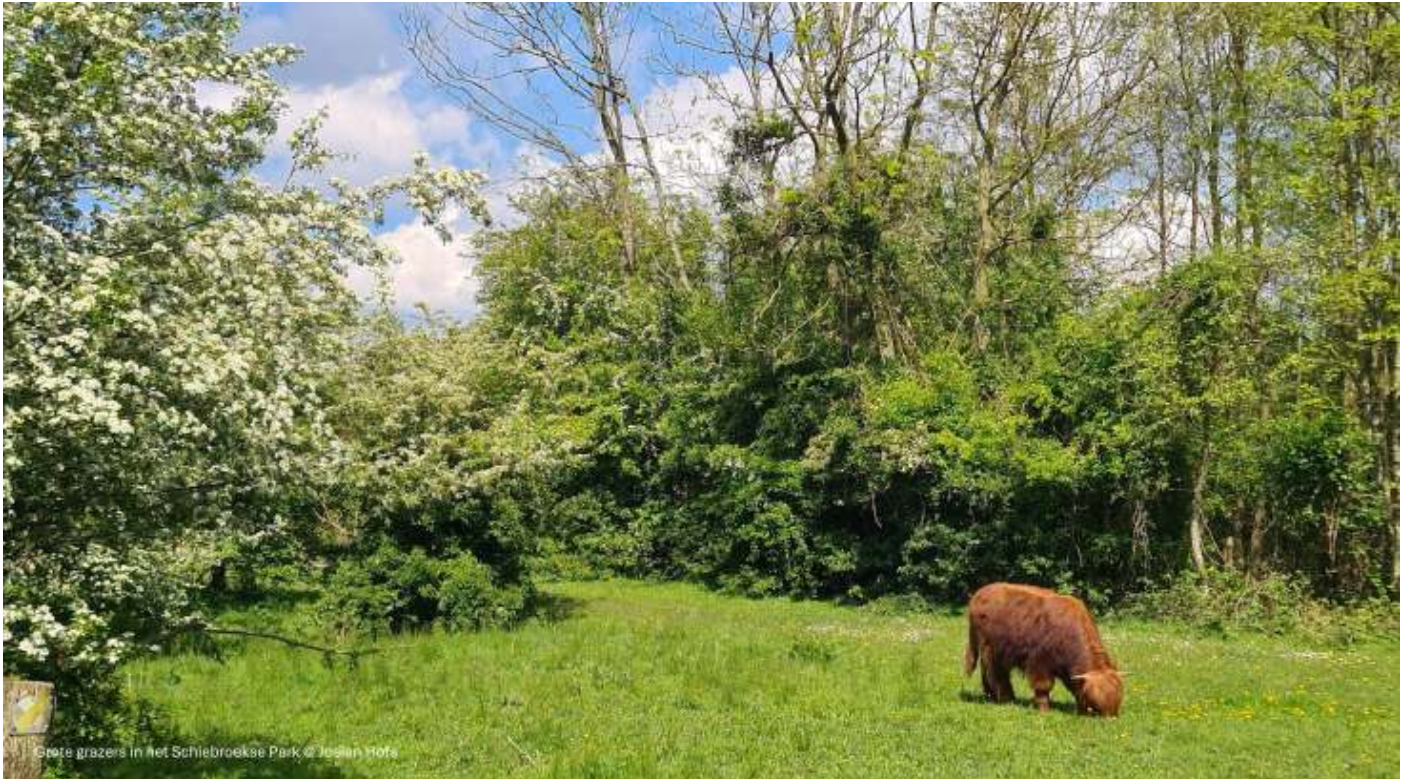
altijd verplicht zijn. Voor een ruiterspad is geen plaats, daar is het park echt te klein voor. De grote grazers blijven, de aantallen moeten wel beheerst worden want ze eten in principe alles op. Het zogenaamde eilandje zal zo nu en dan afgesloten worden om de begroeiing een kans te geven, betreding door mensen en runderen staat dat soms in de weg.

Zorgen zijn er ook. De Japanse duizendknoop is een geduchte tegenstander en zoals bekend moeilijk te

bestrijden. Er wordt nog gezocht naar de beste oplossing om hier de soort te verwijderen. De hoge stikstofdepositie zorgt voor een voedselrijke omgeving, en dat helpt de groei van planten zoals bramen, die lastig in toom gehouden kunnen worden en het risico vergroten van eenzijdige ontwikkeling. In het zuidelijk deel van het park zijn destijds op grond van toen heersende inzichten Kaukasische vleugelnoten geplant, een exoot die behoorlijk aan het woekeren slaat. "Een dergelijke keuze zou je nu niet

meer maken", aldus Iris, "maar weghalen is evenmin een optie, want vleermuizen vinden er nu hun huisvesting".

Over het proces is Iris enthousiast: "Alle partijen stonden er positief in, er is goed meegedacht en naar elkaars inbreng en argumenten geluisterd. Het uiteindelijke ontwerp is dan ook met algemene instemming ontvangen. We zitten nu in de afrondende fase, hopelijk kunnen begin 2025 de werkzaamheden starten." <<

In overleg met de wijk en de gemeente zal Rotta later dit jaar wandelingen voor de buurt gaan verzorgen. Wie het projectvoorstel wil inzien kan contact opnemen met de redactie. De klankbordgroep wordt nu voor Rotta bemenst met Dick Hoek en Josien Hof.

Een nieuwe bewoner in onze regio is de zeer giftige gevlekte scheerling. Snelwegen vormen niet alleen voor vervoer van mensen en spullen de verbinding, ook voor diverse planten is dat zo. De gevlekte scheerling zagen we eerst vooral langs de A12, A20 en de A13, nu staan ze ook in het Kralingse Bos en de Groenzoom. Het sap ervan werd in het oude Griekenland gebruikt om iemand de gifbeker

Gevlekte scheerling – een giftige medebewoner

toe te dienen, Socrates is het bekendste voorbeeld. De plant lijkt op fluitenkruid, dezelfde schermbloemige familie en is robuuster. Kenmerkend zijn de rode vlekken op de stengel. Alles van de plant is zelfs bij kleine beetjes zeer giftig, aanraking is niet gevaarlijk. Dieren laten de plant staan, de geur geeft een waarschuwingssignaal af. Er zijn geen vergiftigingsgevallen bekend. Geen reden voor paniek dus, maar als je planten zoekt en het voor wel eetbare schermbloemigen zou aanzien kan het fataal zijn.

© Adrie van Heerden

kleine marterachtigen

bunzing

hermelijn

wezel

Arend Hoogeveen

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) in de Omgevingswet is een aantal soorten opgenomen die een specifieke bescherming hebben. Zo zijn de kleine marterachtigen - bunzing, hermelijn en wezel - aangewezen als beschermde inheemse diersoorten. De bunzing en hermelijn staan daarnaast als 'kwetsbaar' vermeld op de rode lijst van zoogdieren, de wezel staat hierin vermeld als 'gevoelig'. Ook in het werkgebied van Rotta worden deze schuwe maar rappe wezentjes van tijd tot tijd waargenomen.

bunzing © Johan Prescher

De **bunzing** (*Mustela pitorius*) is een klein, langgerekt zoogdier met een flexibel lichaam met een staart tot ongeveer een derde van de lichaamslengte. De soort heeft een stompe kop met een duidelijk herkenbaar masker met korte oren. De keel, hals, poten, buik en staart hebben een zwartgekleurde vacht, terwijl het lichaam lichter gekleurde onderharen heeft. Deze kunnen crème, grijsig, donkerbruin of rossig zijn. De lengte van een volwassen bunzing is tussen de 28 en 45 centimeter, waarbij de mannetjes groter zijn dan de vrouwtjes. De mannetjes zijn het zwaarst tijdens het paarseizoen, de

vrouwtjes voordat ze hun jongen werpen. Bunzingen kunnen 5 à 6 jaar oud worden, maar leven meestal korter.

Bunzingen zijn solitaire dieren, die alleen tijdens het paarseizoen samen zijn. Ze hebben net zoals de andere kleine marterachtigen intraseksuele territoria. In de praktijk betekent dit dat het territorium van één mannetje het territorium van meerdere vrouwtjes overlapt, maar tussen mannetjes en vrouwtjes onderling niet. De omvang van het leefgebied kan tientallen tot soms enkele duizenden hectares zijn, afhankelijk van het voedselaanbod. Als het voedselaanbod te beperkt is, kan de soort een nomadisch bestaan leiden.

De bunzing is vooral 's nachts actief en loopt dan gemiddeld 3 tot 4 kilometer, maar is ook in staat om grotere afstanden (tot 8 kilometer) af te leggen. Door het flexibele en compacte lichaam van de bunzing is deze goed in staat om in hollen te jagen.

De paring vindt plaats vanaf eind februari tot en met april. In april zoeken de vrouwtjes naar een nest om hun jongen in te werpen, de worp zelf vindt hoofdzakelijk plaats in mei. De draagtijd duurt circa 6 weken, waarbij gemiddeld tussen de 4 en 10 jongen worden geboren.

hermelijn © Lenie Doornkamp

De **hermelijn (*Mustela erminea*)** is een langgerekte marterachtige met een lange staart, die aan het eind een zwartgekleurde pluim heeft. De rug is bruin en de buik wit gekleurd. De scheidingslijn tussen de witte buik en bruine rug loopt gestroomlijnd, in tegenstelling tot de wezel waar de demarcatielijn rommelig verloopt. In Nederland kleurt een deel van de hermelijnen 's winters geheel of gedeeltelijk wit, op de zwarte pluimstaart na. De kop-romp lengte ligt tussen de 21 en 29 centimeter en het gewicht ligt tussen de 140 en 445 gram. Bij hermelijnen zijn de mannetjes altijd langer en zwaarder dan de vrouwtjes. Mannetjes worden gemiddeld ouder (1,4 jaar) dan vrouwtjes (1,1 jaar).

Evenals bunzingen zijn hermelijnen solitaire dieren die alleen tijdens het paarseizoen samen komen. De omvang van het leefgebied kan enorm verschillen en is afhankelijk van het voedselaanbod: van enkele tot zelfs honderden hectares groot. Hermelijnen kennen net als de andere kleine marterachtigen intraseksuele leefgebieden. Deze vallen tijdens het paarseizoen uiteen wanneer de mannetjes beginnen rond te trekken op zoek naar vrouwtjes. Het bereik van de mannetjes kan dan met een factor 50 toenemen. Vrouwtjes behouden wel hun leefgebied en worden gedurende deze periode ook feller en agressiever tegenover andere vrouwtjes.

Het compacte lichaam van de hermelijn geeft de soort de gelegenheid om in de hollen van kleine prooidieren te jagen. Mannetjes jagen met name op de grotere prooien zoals konijnen en woelratten, terwijl vrouwtjes naar kleinere prooien zoals aardmuizen jagen op jacht gaan.

Bij hermelijnen is sprake van een verlengde draagtijd: de jongen die worden geboren zijn van eicellen die het jaar daarvoor zijn bevrucht. De actieve draagtijd zelf duurt 10 weken en de jongen (tussen de 1 en 20) worden vanaf eind april tot en met mei geboren. In de vruchtbare periode van begin tot eind juli zoeken de mannetjes de vrouwtjes op terwijl zij de jongen verzorgen. Hierdoor is 99% van de vrouwtjes die het nest verlaten al drachtig. Meerdere mannetjes kunnen het nest betreden en paren met zowel het vrouwtje als haar dochters, op een leeftijd van soms al 17 dagen. Door deze polygame levensstijl is het mogelijk dat één nest hermelijnen meerdere vaders

heeft. Door de korte levensduur van hermelijnen is de kans minimaal dat er sprake is van inteelt. De moeder verlaat met haar jongen het nest in juni/juli. Na 2 tot 3 weken zijn de jongen in staat om zelfstandig te jagen.

wezel © Mario Vermeer

De **wezel (*Mustela nivalis vulgaris*)** wordt soms ook wel omschreven als een lange, snelle muis die zich met sprongen verplaatst. Het lichaam is slank en langgerek met korte poten en een korte staart die geheel bruin gekleurd is. Ze lijken veel op hermelijnen, maar zijn kleiner en hebben een rommelige demarcatielijn die uniek is per individu. De staart van de wezel is in vergelijking met de hermelijn korter en heeft geen zwarte pluim. De lengte van de kop-romp is ongeveer 13-23 centimeter, het gewicht ligt tussen de 40 en 150 gram. Bij wezels zijn de mannetjes altijd langer en zwaarder dan de vrouwtjes. 70 tot 90% van de wezels haalt hun eerste levensjaar niet en de gemiddelde leeftijd ligt tussen de 0,76 en 1,1 jaar.

Wezels zijn net zoals de andere kleine marterachtigen solitaire dieren die net zoals de andere kleine marterachtigen intraseksuele leefgebieden hebben. De grootte van het leefgebied is sterk afhankelijk van de prooidierdichtheid en kan daardoor in optimale gebieden minder dan 1 hectare zijn, terwijl het in matige gebieden richting de 200 hectare kan zijn. De leefgebieden van de mannetjes zijn meestal twee keer groter of meer dan die van de vrouwtjes.

Evenals hermelijnen kunnen wezels in hollen kruipen om daar op prooien te jagen. Mannetjes 'passen' in de hollen van woelratten, terwijl vrouwtjes ook in de hollen van aardmuizen kunnen. Wezels zijn opportunisten die sterk afhankelijk zijn van de pieken in populatiedichtheden van muizen. Tijdens een goed muizenjaar kunnen vrouwtjes twee keer jongen werpen en kunnen vrouwtjes uit het eerste nest hetzelfde jaar nog bevrucht worden en zelf een nest starten. Het geldt wel ook omgekeerd: wezelpopulaties lijden zwaar in slechte muizenjaren, waarbij in het meest extreme scenario sprake is van lokaal uitsterven. <<

Bron: EIS kenniscentrum

Rotta Rangers en Kapoentjes

Ontdekken de natuur

Zomer in Zicht

Dit voorjaar hebben we dieren een handje geholpen: De Kapoentjes maakten bosjes nestmateriaal die ze thuis konden ophangen voor de vogels. De Rangers maakten 2 mooie insectenhotels, met hulp van onze technische man Ad. Kom kijken in de tuin rondom het Trefpunt of de insecten al hotelkamertjes in gebruik hebben genomen.

Deze zomer gaan de Kapoentjes op zoek naar vlinders en begin september gaan de Rangers op pad om vleermuizen te spotten.

Geniet van de zomer en kijk en luister eens goed naar insecten om je heen.

En wist je dat . . .

- er wel 350 soorten bijen in Nederland leven
- hommels ook tot de bijenfamilie behoren
- bijen heel belangrijk zijn voor de bestuiving van planten
- dus zonder bijen en andere insecten er geen of minder groenten, fruit en noten zouden zijn.

Kijk ook op de website www.rotta-natuur.nl wanneer er weer een excursie is van de Rangers of Kapoentjes! Ga je net naar de basisschool, kom dan eens gezellig met je vader, moeder, opa of oma naar de Kapoentjes in het Trefpunt. Je bent van harte welkom!

Rotta natuurwerk

Rien van der Vorm

Het werkgebied van ons natuurwerk is ruim: het hele jaar door maai- en zaagwerk in het Landschapspark De Rotte, in de winter knotwilgenbeheer bij enkele particulieren in Bleiswijk en Moerkapelle. Maar ook in de gemeente Lansingerland wordt er volop gewerkt door Team West in Park de Polder en in de Klapwijkse Knoop in de Groenzoom.

Onder leiding van Jaap van Lien en Henk Starink, zijn er deze winter zo'n 60 knotwilgen langs het polderfietspad in Park de Polder kort gezet, ieder jaar een derde van het totaal. Park de Polder met het fietspad ligt achter het gemeentehuis van Lansingerland in Bergschenhoek. Het park bestaat uit wat onduidelijke bosjes met grasvegetatie. De gemeente had/heeft niet veel ambitie met het park, maar Jaap zag jaren terug wel de natuurwaarde er van in: er was werk aan de winkel. De bosjes zijn wat eentonig in aanleg met vooral wilgen en elzen die zo langzamerhand alles overgroeien. Na toestemming van de gemeente worden er ieder jaar wat snelle groeiers uitgezaagd en worden er langs de randen wat verschillende soorten struiken geplant, vooral besdragende soorten. Het gezaagde hout wordt verwerkt in houtrillen langs het bosje, goed voor allerlei dieren en micro-organismen. Aan de rand van een van de bosjes was een plasje ontstaan waar het regenwater op natuurlijke wijze wordt opgeslagen. Jaap zag direct mogelijkheden voor een nieuw natuurpareltje in combinatie een natuurpad met een inmiddels karakteristieke knotwilgen.

Toen de realisatie van de nieuwe woonwijk Wilderszijde naast dit gebied actueel werd, is er flink gelobbyd voor een beschermde status. Na veel overleg is dit ook gelukt: er is een nieuwe afschermende brede sloot tussen de nieuwbouw en het natuurpareltje gegraven om de rust te bewaren. De mannen van Team West zijn nu druk bezig met het beheerplan om de biodiversiteit te borgen en er wordt op verschillende manieren en tijden gemaaid. Het

volgende doel is om een paddenpoel te graven in het aangrenzende grasland. Hierin ligt al een natuurlijke laagte, dus dat gaat ze zeker wel lukken.

Een ander belangrijk werkterrein voor Team West ligt in de Groenzoom, de zogenaamde Klapwijkse Knoop, een onderdeel van een kleine maar belangrijke ecologische verbinding. Het is een voormalige kwekerij waar 2 ondiepe plasjes zijn gegraven en een bosje is aangeplant. De mannen hebben hier ook diverse struiken geplant en houden het natuurpad beloopbaar en de bramen langs de oever van het bosje in het gareel. Langs de randsloot aan de overkant staan nog enkele grote bomen die het geheel een rijke natuurlijke verscheidenheid geven.

Er zijn nog enkele wensen voor dit natuurpareltje: de plasjes vallen namelijk droog in de zomer en het bosje kan nog wel wat gevarieerder. Binnenkort wordt hierover gesproken met het Gebruikersplatform en de ecooloog van de beheerdienst van de Groenzoom. In de Groenzoom wordt ook nog gewerkt aan het onderhoud van een visdiefbroedeiland, een vlinderidylle en een hoogstamboomgaard, dit lukt natuurlijk niet alleen op een donderdag, dus werken de mannen ook op maandag.

Inmiddels heeft Jaap van Lien, vanwege zijn reeds lang pensioengenietende leeftijd, zijn taken overgedragen aan Willem Willemse. Dat betekent niet dat hij zijn snoeischaar aan de wilgen hangt, maar wel dat hij een stapje terug doet met al zijn regel- en overlegtaken. <<

Jaap actief in Park de Polder

Willem en Jaap planten eendrachtig een wilg

Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

Veel bijzondere gebeurtenissen zijn er dit voorjaar niet te melden afgezien dan van het bezoek van het voltallige college van Burgemeester en Wethouders van Lansingerland aan onze vereniging. Verschillende onderwerpen die toen besproken werden, hebben nog steeds onze wederzijdse aandacht!

Berkel Westpolder

In de wijk Westpolder van Berkel en Rodenrijs, aan de Lies Frankenweg, bevindt zich een oude molenstomp met molenaarswoning omringd door hoge bomen. De gemeente wil daar op enigerlei wijze te gaan bouwen. De bewoners van de Lies Frankenweg hebben de gemeente een uitvoerige brief gestuurd met de nodige bijlagen en met uiterste aard hun bezwaren tegen de plannen van de gemeente.

Omgeving Lies Frankenweg © Jaap van Lien

Mooi dat de bewoners zich zelf hebben gemeld, dat weegt behoorlijk mee! Wij hebben ook duidelijk onze mening gegeven. De locatie is onderdeel van een mooie steilrand met veel water en groen die niet alleen delen van de wijk van elkaar scheidt, maar ook een belangrijke ecologische verbinding vormt met de Groenzoom en nu doorbroken dreigt te worden. Niet acceptabel in dit laatste stukje bebouwing. Afwachten hoe de gemeente reageert.

Bleiswijk Hoefweg nabij nr. 209

Een ondernemer heeft het plan om aan de kop van het bedrijventerrein Klappolder in Bleiswijk een gebouw neer te zetten van vier verdiepingen met 242 woningen voor arbeidsmigranten. De bestemming van dat deel van het terrein is 'groen'. Een wijziging van het bestemmingsplan is nodig. Wij zijn als partner van de gemeente in dit soort zaken geïnformeerd en gevraagd om onze mening te geven. Wij hebben dat gedaan met vragen naar de compensatie van groen dat teloor gaat. Vervolgens ook hoe het omliggende terrein groen ingericht gaat worden en hoe het staat met de watercompensatie, nodig vanwege de toenemende verharding. Ook deze vragen zijn nog in behandeling.

Jarenlang ben je gewend aan mijn bijdrage over allerlei ontwikkelingen die ons als vereniging aangaan. Het eind daarvan komt, vanwege mijn leeftijd, nu in zicht. Ik ben bezig me behoedzaam terug te trekken uit mijn bezigheden voor de Werkgroep Regioplannen. Hoe deze rubriek ingevuld gaat worden hoor je nog!

Windmolens, waar?

In de vorige Aves Visum heb ik iets verteld over de worsteling tussen gemeente en provincie over het plaatsen van windmolens in Lansingerland. Een oplossing van het probleem is jammer genoeg nog niet in zicht. Zeker niet nu de provincie kort geleden heeft besloten om de regie weer naar zich toe te trekken. Jaren geleden was met de gemeente overeengekomen dat Lansingerland zelf de plaatsen aan zou wijzen waar de molens zouden moeten komen. Omdat daar niets van terecht is gekomen, de gemeente stelde steeds dat er geen ruimte voor is, heeft de provincie nu zelf het heft weer in handen genomen. Zij gaat nu, na onderzoek, zelf vaststellen welke plekken geschikt zijn. Nog steeds dus met de mogelijkheid van plaatsing in de Rottezoom, bedrijventerrein Bleizo of de Noordpolder van Berkel. Iets wat een grote impact kan hebben op onze omgeving. Ter geruststelling deelt de provincie nog mee dat de molens zorgvuldig ingepast zullen worden in het landschap. Dat lijkt me nog een hele opgave met kolossen van meer dan 200 meter hoog!

Kennismaken met Natuurmonumenten

Wij onderhouden al jaren warme banden met onze collega's van Natuurmonumenten. Als beheerders van de Vlinderstrik, Schieveen en Ackerdijk zijn zij onze directe burens. De omvang van onze organisaties is nogal verschillend, maar we werken in onze omgeving wel aan dezelfde doelen. De aanleg van het Triangelpark langs de nieuwe snelweg en de inpassing van die weg zijn voor onze beiden van groot belang! Het gaat om een unieke ecologische verbinding. Onlangs ben ik met onze voorzitter en secretaris in Ackerdijk op bezoek geweest bij de mensen van Natuurmonumenten. Doel was om de collega's kennis te laten maken met onze nieuwe voorzitter en secretaris. Het was een heel plezierige ontmoeting met belangrijke bondgenoten!!

Omgevingsplan Lansingerland

Sinds 1 januari is de Omgevingswet van kracht. Daar hoort per gemeente een omgevingsplan bij. In Lansingerland wordt daar nog druk aan gewerkt. Wij zijn er uiteraard bij betrokken vooral als het om natuur en landschap gaat. Wat we onder andere graag geregeld zouden zien is standaard 'natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen' als voorwaarde in alle toekomstige bouwplannen. <<

De redactie feliciteert ons jeuglid Thyrsa Boskma (14) van harte met de eerste prijs van de Groene Camera, een mooie prestatie. Hierbij haar eigen verhaal.

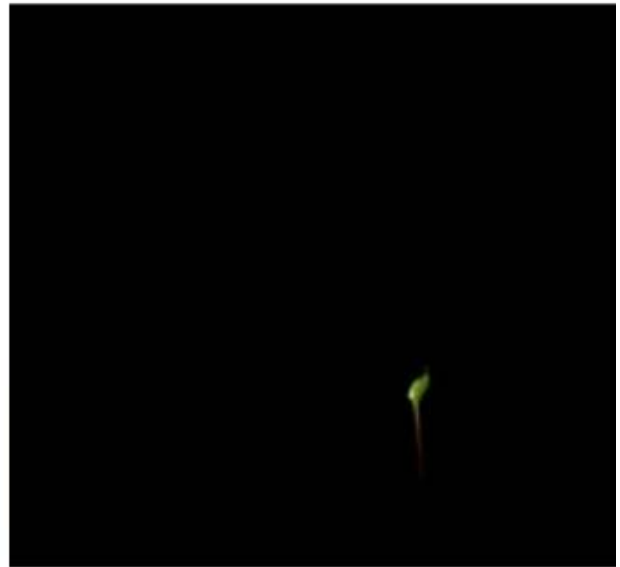

Op 13 april was de prijsuitreiking van de Groene Camera. Hier kreeg ik te horen dat ik de eerste prijs had gewonnen in de categorie jeugd. Die heb ik gewonnen met een foto van een nachtpauwoog in de buurt van het Fochteloërveen. In dit gebied liep ik 's morgens vroeg met mijn vader en vond eerst een vleugel van een nachtpauwoog. En nog geen 200 meter verderop zag ik vanuit mijn ooghoek een nachtpauwoog langs het pad zitten! Ik had mijn camera bij me, dus meteen fotograferen. Het vrouwtje bleef rustig zitten omdat ze eitjes aan het afzetten was, ik kon zo een hele serie foto's maken.

Mijn ouders en ik weten veel van nachtvlinders, de nachtpauwoog was voor mij een wenssoort om te zien. Dus was het extra speciaal om hiermee deze wedstrijd te winnen. Naast deze foto, zat ik ook nog met een andere foto in de finale. Dit was een minimalistische foto van een stukje krulmos, tegen een zwarte achtergrond. Door te experimenteren met een lampje en sterke onderbelichting heb ik in het Kralingse Bos deze foto kunnen maken.

De winnende foto van de nachtpauwoog

Krulmos in het Kralingse Bos

'DE PUNT METHODE'

**DE JUISTE MACHINE OP
DE JUISTE PLEK EN COMBINEER!**

GEEN GIF MEER NODIG!

RED-GREEN®

- CO² neutraal
- Geen fossiele brandstof meer zoals LPG
- Gebruikt biomassa om mee te 'branden'
- Voor grootschalig werk

KANT BRAND STEKER®

- 5x per jaar strak gestoken grasrand
- Geen afvalkosten
- Lagere veegkosten
- Reinigende werking

BLUE-GREEN®

- CO² neutraal
- Elektrisch rijden
- Geen fossiele brandstof meer zoals diesel, maar biomassa
- Heet water 98°C
- Geen overlast, herrie en/of stof
- Eenvoudige techniek
- Voor kleinschalig werk

MACHINAAL VEGEN

- Dulevo 5000 D
- Euro 5 met Adblue
- Super fijnstoffilters
- Heel zuinig met waterverbruik
- Razend snel

- 'DE PUNT METHODE' IS GOEDKOPER DAN SPIJTEN ALS JE ALLES EERLIJK MEETELT!
- GOED TOEPASBAAR MET INZET SW-MEDEWERKERS EN MENSEN MET EEN AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT (SROI).
- GEEN RESISTENTE SOORTEN EN NIET WEERSGEVOELIG.

Chroomstraat 1d • 3067 GN Rotterdam • Telefoon: (010) 420 60 26 • E-mail: info@groen-puntbv.nl • www.groen-puntbv.nl

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

MB 143 zwarte ibis © Chris van Rijswijk

MB 144 grote burgemeester © Chris van Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB 143 zwarte ibis

Opeens zit er een zwarte ibis in ons werkgebied. De vogel laat zich fantastisch bekijken en fotograferen. Veel vogelaars en vogelfotografen komen even buurten. Als het gaat vriezen is hij opeens foetsie. Zwarte ibis is een soort in opkomst, we zien ze steeds vaker in de Lage Landen. Leuk toch! Eén dingetje nog: van een zwarte ibis kun je een hoop zeggen, maar niet dat hij zwart is. Wie heeft die naam ooit bedacht!

MB 144 grote burgemeester

Opeen zit er een onvolwassen grote burgemeester in ons werkgebied. Dick Hoek moet er aan te pas komen om hem te vinden. Let op de lichte vleugelpunten en de koffie--verkeerd-kleur van het verenkleed. Een kleine burgemeester heeft langere vleugels, een ronder kopje en een fijnere snavel, maar dat ga ik allemaal niet uitleggen. Oeps, doe ik het toch! De vogel kan ik bijna elke dag even bekijken op zijn vaste slaapplek bij de boulevard van Nesselande. Het lukt me zelfs om hem vliegend vanuit mijn tuin te zien! Mooie soort voor mijn 'vanuit huis of tuin gezien of gehoord'-lijst. Jammie!

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl

MB 145 © Chris van Rijswijk

MB 146 © Chris van Rijswijk